

Onderhandelaarsakkoord convenant mobiliteit passend onderwijs

PARTIJEN

- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- PO-Raad
- VO-raad
- AOC Raad
- CNV Onderwijs
- AVS
- CMHF

OVERWEGENDE:

- dat er sprake is van een bezuiniging op passend onderwijs. Een eerste deel van de bezuiniging gaat in per 1 augustus 2013 en een tweede deel per 1 augustus 2014;
- dat partijen met elkaar intensief overleg hebben gevoerd over een zorgvuldig traject ten aanzien van de personele gevolgen van de bezuiniging;
- dat de inzet is dat gedwongen ontslagen zoveel mogelijk worden voorkomen en dat de bestaande expertise zo veel mogelijk wordt behouden;
- dat het voorkomen van gedwongen ontslagen ook het voorkomen van uitkeringskosten betekent.

Daartoe spreken partijen onderstaand pakket maatregelen af ter bevordering van de mobiliteit van personeel.

1. VERKENNING DOELGROEP

- Om goede maatregelen te kunnen afspreken is het van belang om de doelgroep van (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) die met ontslag wordt bedreigd goed in beeld te krijgen (totale omvang van de doelgroep, de samenstelling ervan in functies en de samenstelling in bevoegdheden, leeftijd en salaris).
- Uit de gezamenlijk uitgevoerde inventarisatie (zie bijlage) blijkt dat als gevolg van de bezuiniging op passend onderwijs maximaal 5100 mensen met ontslag worden bedreigd. Dit aantal zal waarschijnlijk lager uitvallen, omdat meerdere schoolbesturen hebben aangegeven mogelijkheden te zien om een deel van het personeelsbestand in de komende jaren te verminderen. De inventarisatie wijst uit dat door natuurlijk verloop, beëindiging van de inhuur van personeel, beëindiging van detachering of vrijwillige in- of externe mobiliteit, dit aantal verder zou kunnen dalen naar ongeveer 3500 mensen.
- De groep mensen die met ontslag wordt bedreigd bestaat voornamelijk uit ambulante begeleiders, onderwijsgevend personeel in het (v)so en onderwijsondersteunend personeel. Een kleiner deel betreft de medisch specialisten en directie/management.
- Onderstaand pakket maatregelen is erop gericht zo veel mogelijk expertise te behouden door personeel van werk naar werk te begeleiden en zo waar mogelijk gedwongen ontslagen te voorkomen.

2. VERKENNING ARBEIDSMARKT

- Duidelijk is dat er grote regionale verschillen bestaan in de verwachte vacatureruimte in het onderwijs in de komende jaren: in sommige regio's is er veel vraag naar onderwijspersoneel als gevolg van uitstroom en de verwachte ontwikkeling van de leerlingaantallen, in andere regio's, waar de bezuiniging samengaat met verlies van werkgelegenheid als gevolg van krimp en verevening, is er weinig verwachte vacatureruimte in het onderwijs.
- Het heeft de prioriteit om met ontslag bedreigd personeel waar mogelijk voor het onderwijs te behouden.
 - In de regio's waar wel verwachte vacatureruimte in het onderwijs is, zit die ruimte in het reguliere onderwijs. Naar verwachting is er beperktere ruimte in het primair onderwijs en meer in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.
 - In die regio's waar weinig verwachte vacatureruimte is in het onderwijs, bestaat er mogelijk wel vacatureruimte in andere sectoren dan onderwijs. Daarnaast zullen ook de mogelijkheden voor zelfstandig ondernemerschap worden meegenomen.

- Over welke kansen er landelijk en regionaal zijn voor (v)so personeel op de arbeidsmarkt, in het bijzonder buiten de onderwijssector, is nadere informatie en analyse wenselijk. Hierover worden afspraken gemaakt met onder andere het Participatiefonds en het CAOP.

3. CULTUUR: REGULIER EN SPECIAAL

- De samenwerkingsverbanden passend onderwijs worden gevormd door reguliere scholen en scholen voor (v)so. Voor een succesvolle invulling van deze samenwerkingsverbanden is het vereist dat regulier en speciaal onderwijs hierin nauw met elkaar samenwerken.
- In het regulier onderwijs is expertise nodig op het terrein van omgaan met verschillen die in het speciaal onderwijs aanwezig is. In de nieuwe samenwerkingsverbanden is daarnaast ook expertise nodig voortvloeiend uit de keuzes die in het ondersteuningsplan en in de schoolondersteuningsprofielen worden gemaakt. Vanuit de overdracht van de geldstroom ambulante begeleiding is hiervoor ook geld beschikbaar.
- Afsproken wordt dat partijen richting hun achterban specifiek aandacht besteden aan het bijeenbrengen van het regulier en speciaal onderwijs.

4. MOBILITEITSBEVORDERENDE AFSPRAKEN / MAATREGELEN

Om de doelgroep te matchen met de mogelijkheden die de (regionale) arbeidsmarkt biedt om mensen van werk naar werk te begeleiden worden op verschillende niveaus afspraken gemaakt. Het betreft afspraken op het niveau van de individuele werknemer die met ontslag wordt bedreigd als gevolg van de bezuiniging op passend onderwijs (hierna: individuele werknemer), op het niveau van schoolbesturen met scholen voor (v)so, op het niveau van het samenwerkingsverband passend onderwijs, op regionaal niveau en op landelijk niveau. In totaal wordt er vanuit het ministerie van OCW in 2012 €30 mln., in 2013 €20 mln. en in 2014 €10 mln. beschikbaar gesteld aan schoolbesturen met scholen voor (v)so voor mobiliteitsbevorderende maatregelen.

Onderstaande afspraken bieden een kader voor afspraken die op decentraal niveau verder worden uitgewerkt in het Decentraal Georganiseerd Overleg (DGO) tussen vakorganisaties en schoolbesturen. Genoemde middelen zijn een basis en kunnen worden uitgebreid met aanvullende middelen zoals bijvoorbeeld de reserves van een schoolbestuur.

a. Individuele werknemers

De primaire verantwoordelijkheid voor de eigen loopbaan ligt bij de individuele werknemer zelf. Het succes van de maatregelen wordt in belangrijke mate bepaald door individuele werknemers ervan bewust te maken dat zij zelf aan de slag moeten om aan het werk te blijven. Het is dan ook logisch om allereerst maatregelen in te zetten op het niveau van de individuele werknemer om deze van werk naar werk te begeleiden.

- Er vindt voorlichting plaats aan individuele werknemers over hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt en hun rechten en plichten.
- Mogelijkheid is dat het schoolbestuur aan individuele werknemers een persoonlijk budget beschikbaar stelt van maximaal € 2.000. Dit budget kan worden ingezet voor individueel loopbaanadvies, gesprekken, coaching, etc. Dit kan door het schoolbestuur worden gefinancierd vanuit de incidentele mobiliteitsmiddelen. Hierover worden in het DGO afspraken gemaakt.
- Individuele werknemers worden door het schoolbestuur in staat gesteld om zichzelf te scholen. Het kan dan gaan om scholing naar een andere baan binnen de onderwijssector, naar een andere baan buiten de onderwijssector of ten aanzien van het opstarten van een eigen bedrijf. Dit kan door het schoolbestuur worden gefinancierd vanuit de bestaande landelijke scholingsvoorzieningen als het gaat om scholing naar een andere baan binnen de onderwijssector of vanuit de incidentele mobiliteitsmiddelen.
- Daarnaast wordt een eenmalige prioritering van de nieuwe instroom in de Lerarenbeurs afgesproken. De helft van het vrijvallende budget voor po/(v)so en de helft van het vrijvallende budget voor vo van de aanvraagtermijn 2012 van de regeling Lerarenbeurs kan bij voorrang worden ingezet voor met ontslag bedreigde werknemers uit het (voortgezet) speciaal onderwijs met een onderwijsbevoegdheid.
- Er is een mogelijkheid om in het DGO op basis van maatwerk een vrijwillige vertrekregeling voor individuele (v)so werknemers die al dan niet met ontslag worden bedreigd als gevolg van de bezuiniging op passend onderwijs (zowel boventallig als niet boventallig) overeen te

komen. Hiermee wordt ruimte gemaakt op de ontslaglijst. Hierbij moeten de voorwaarden zoals die zijn verwoord in de brief van de minister aan de PO-Raad en de VO-raad d.d. 21 juni 2011 in acht worden genomen.

b. Schoolbesturen met scholen voor (v)so

Naast de verantwoordelijkheid van de individuele werknemer voor de eigen loopbaan, hebben ook schoolbesturen als werkgever een verantwoordelijkheid voor de individuele werknemers.

- Schoolbesturen met scholen voor (v)so bevorderen de mobiliteit van de individuele werknemers binnen en zo nodig buiten de eigen organisatie. Dit kan door het schoolbestuur worden gefinancierd, vanuit de reguliere scholingsmiddelen als het gaat om scholing binnen het onderwijs, vanuit de incidentele mobiliteitsmiddelen of vanuit de eigen reserves.
- Schoolbesturen met scholen voor (v)so geven aan de individuele werknemers de ruimte om zich te scholen en om zich te oriënteren op hun verdere loopbaan.
- Schoolbesturen met scholen voor (v)so worden bij het bevorderen van de mobiliteit van zijn personeel ondersteund. Hierover worden afspraken gemaakt met het Participatiefonds.

c. Samenwerkingsverbanden passend onderwijs

De expertise van ambulant begeleiders en (v)so personeel die in de samenwerkingsverbanden nodig is om de begeleiding en ondersteuning in het nieuwe stelsel passend onderwijs vorm te geven, moet worden geborgd. Daarnaast is het zo dat de eventuele vacatureruimte ontstaat in het regulier onderwijs. Daarom is het van cruciaal belang om op het niveau van het samenwerkingsverband afspraken te maken.

- Ter bevordering van het behoud van expertise en de mobiliteit van personeel worden binnen het samenwerkingsverband afspraken gemaakt tussen regulier en speciaal onderwijs over vacaturebeleid.
- Partijen spreken af dat tot het schooljaar 2015/2016 de resterende middelen voor ambulante begeleiding (43%) besteed blijven worden aan de inzet van ambulante begeleiders, die vanuit de (v)so scholen de ambulante begeleiding verzorgden. Afgesproken wordt dat in schooljaar 2013/2014 het resterende geld voor ambulante begeleiding bij de (v)so school blijft, tenzij er afspraken zijn gemaakt tussen de (v)so schoolbesturen en (de schoolbesturen in) het samenwerkingsverband over de overdracht van personeel (opting out). Afgesproken wordt dat in schooljaar 2014/2015 het resterende geld voor ambulante begeleiding naar het samenwerkingsverband passend onderwijs gaat. Het samenwerkingsverband bestaande uit de schoolbesturen, heeft, als er geen afspraken zijn gemaakt over het overnemen van ambulant begeleiders voor de 43% van de middelen voor ambulante begeleiding, een herbestedingsverplichting voor deze middelen bij de (v)so scho(o)l(en) waar men eerder ambulante begeleiding van ontving. Vanaf schooljaar 2015/2016 kan het samenwerkingsverband zelf de inzet van de middelen voor ambulante begeleiding bepalen.

d. Regionaal

Niet in alle samenwerkingsverbanden is er voldoende vacatureruimte in het regulier onderwijs om het (v)so personeel van werk naar werk te begeleiden. Daarom zullen er in de regio sectoroverstijgende afspraken moeten worden gemaakt tussen po, vo, mbo en hbo en met andere sectoren dan het onderwijs.

- Partijen spreken af dat wordt gekeken hoe (bestaande) regionale arbeidsmarktplatforms in staat gesteld kunnen worden gesteld om regionaal vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij elkaar te brengen, eventueel via tijdelijke regionale mobiliteitspoules.
- Regionaal vindt melding van onderwijsvacatures plaats voor po, vo, (v)so, mbo, hbo bij het regionale arbeidsmarktplatform.
- Vanuit het regionale arbeidsmarktplatform worden met opleidingen afspraken gemaakt voor scholingstrajecten op maat op basis van het regionale vraag en aanbod.
- Regionaal worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor schoolbesturen met scholen voor (v)so en individuele werknemers over onder andere de (on)mogelijkheden op de (regionale) arbeidsmarkt. Hierover worden afspraken gemaakt met het Participatiefonds.

e. Landelijk

Om de maatregelen op individueel niveau, op het niveau van het schoolbestuur (v)so, binnen het samenwerkingsverband en in een regio te faciliteren en stimuleren, worden landelijke kaderafspraken gemaakt.

- Partijen spreken met elkaar af zich in te spannen dat vacatures in het regulier onderwijs zo veel mogelijk worden vervuld door (v)so personeel dat met ontslag wordt bedreigd, om op deze wijze gedwongen ontslagen te voorkomen en expertise te behouden voor het onderwijs. Partijen zullen daartoe individuen en schoolbesturen stimuleren om de maatregelen die op de verschillende niveaus worden afgesproken, uit te voeren.
- Het ministerie van OCW stelt in 2012 €30 mln., in 2013 €20 mln. en in 2014 €10 mln. beschikbaar voor mobiliteitsbevorderende maatregelen. In het eerste jaar wordt het bedrag van €30 mln. generiek verdeeld over alle (v)so besturen naar rato van de relatieve hoogte van de bezuiniging voor het desbetreffende schoolbestuur. In de daaropvolgende twee jaren wordt het bedrag specifiek ingezet in regio's waar het moeilijker is om personeel te herplaatsen als gevolg van de regionale arbeidsmarktsituatie. Deze incidentele mobiliteitsmiddelen worden via een regeling aan de schoolbesturen met scholen voor (v)so beschikbaar gesteld. In de regeling worden de voorwaarden uit deze afspraak opgenomen, evenals de wijze van verantwoording over de middelen.
- In de komende jaren komen er middelen voor professionalisering en prestatiebeloning beschikbaar in alle onderwijssectoren. Een substantieel deel van de middelen voor professionalisering kan door schoolbesturen in het regulier onderwijs worden ingezet voor een professionaliseringslag van het zittende personeel in het omgaan met verschillen tussen leerlingen in de klas. Schoolbesturen kunnen ervoor kiezen om deze middelen te bundelen bijvoorbeeld in de context van het samenwerkingsverband. Vervolgens kan de expertise van (v)so personeel worden aangewend om de professionalisering vorm te geven. Te denken valt aan het dienst nemen van ambulante begeleiders en (v)so leerkrachten om hun collega's in het reguliere onderwijs te coachen en/of te begeleiden.
- Op landelijk niveau worden maatwerktrajecten afgesproken voor eventuele omscholing naar andere sectoren op basis van verkenningen van zowel de doelgroep als de (regionale) arbeidsmarkt.
- In het kader van de herplaatsingsmogelijkheden in het mbo van (v)so personeel algemeen en ambulante begeleiders in het bijzonder, wordt aanvullend met de MBO Raad overleg gevoerd.

4. BEWAKING AFSPRAKEN

Partijen spreken af dat zij bovenstaande afspraken strak monitoren. Dit gebeurt door een landelijke monitor en een begeleidingscommissie die bestaat uit alle bovengenoemde partijen. Deze komt elke drie maanden bijeen om de voortgang te monitoren. Mochten de omstandigheden veranderen, dan treden partijen hierover met elkaar in overleg.

a) Landelijke monitor

Afgesproken is om hiervoor een monitorsysteem te ontwikkelen, waarmee zo spoedig mogelijk moet worden gestart. In de eerste jaren is er sprake van een tussenmeting per kwartaal (onder andere op basis van de kwartaalrapportages van de sociale plannen). Het gaat dan specifiek om de effecten van de bezuinigingen op passend onderwijs. De precieze invulling van de monitor wordt in overleg tussen bovengenoemde partijen uitgewerkt. Over het ontwikkelen en uitvoeren van de monitor worden afspraken gemaakt met het Participatiefonds.

Onderzoeksvragen

- De omvang en het gebruik van de in te zetten maatregelen in het kader van het flankerend beleid.
- De effecten van die maatregelen in termen van voorkomen van werkloosheid, het zogeheten mobiliteitsbeleid.
- Het aantal mensen dat is bemiddeld van werk naar werk (resultaat).
- De eventuele ontslagen als gevolg van de bezuinigingen.
- De consequenties van de eventuele ontslagen in termen van uitkeringskosten.

b) Begeleidingscommissie

Gedurende de periode dat het mobiliteitsbeleid loopt, wordt afgesproken dat er ten minste eens per kwartaal overleg wordt gevoerd tussen bovengenoemde partijen over de stand van zaken met betrekking tot het mobiliteitsbeleid. Op basis hiervan kan het mobiliteitsbeleid worden bijgesteld en kunnen er opnieuw gesprekken worden gevoerd. Ook kunnen partijen besluiten om de incidentele mobiliteitsmiddelen die door OCW ter beschikking worden gesteld gerichter in te zetten.